

Murray Adamthwaite (*The languages of babel*) preložila Martina Mesárošová (Solas o. z.)

Pôvod jazykov predstavuje pre evolucionistov závažný problém: „Ako sa z človeka stal hovoriaci tvor, ktorý dokáže komunikovať zmysluplné informácie pomocou jazyka?“

Pôvod jazykov predstavuje pre evolučné učenie vážny problém. Po vydaní Darwinovho diela „O pôvode druhov“ v roku 1859 sa špekulácie o tejto téme rozšírili. Niektoré z nich boli natoľko absurdné, že Parížska lingvistická spoločnosť „Société de Linguistique de Paris“ vydala zákaz na všetky takéto diskusie, ktorý trval viac ako storočie¹⁾.

Moderní evolucionisti hľadajú odpovede v primitívnych „symboloch“, pomocou ktorých údajne začal ľudský jazyk u ľudoopov jednoduchým vrčaním a zvukmi ako reakcia na rôzne podnety, napr. na ohrozujúce dravce. Z nich údajne vznikla sekvencia symbolov,²⁾ ktoré postupne prešli do jednoduchých viet, do stále vyšších a zložitejších usporiadaní slov a nakoniec do abstraktných konceptov.

Zvieratá komunikujú mnohými spôsobmi vrátane zvukov – napr. pokriky v nebezpečenstve či pri párení atď. Ako však naznačuje rozsiahly výskum, iba ľudia majú skutočný jazyk so syntaxou a gramatikou, ktorý sa bez námahy učíme ako deti.

Evolucionisti Christiansen a Kirby sú nútení ohľadom vývoja jazyka dospieť k nasledovnému záveru: „Panuje nevyhnutný skepticizmus, či vôbec niekedy nájdeme odpovede na niektoré otázky týkajúce sa evolúcie jazyka a poznania.“⁽³⁾

A Jean Aitchison cituje známeho lingvistu Josepha Greenberga: „... evolúcia jazyka ako takého nebola nikdy dokázaná a na základe súčasných dôkazov sa musí vychádzať z prirodzenej rovnosti všetkých jazykov“.⁽⁴⁾

Evolučný scenár „od vrčania ku gramatike“ má vážne problémy. Jedným z predpokladov evolučnej teórie je, že čím hlbšie ideme do minulosti jazyka všeobecne, a to akéhokoľvek jazyka, tým jednoduchší by mal byť. Naopak, v realite je zložitejší, so všetkými druhmi gramatických a sémantických detailov, ktoré sa postupne strácajú v neskoršom jazyku, čo je úplne v protiklade s evolučnými predpokladmi.

Pre ilustráciu: Stará angličtina pred 1 000 rokmi mala štyri pády pre podstatné mená s pozostatkami piateho pádu, každý pád bol riadne používaný, plus rôzne tvary pri časovaní sloves.⁵⁾ Mnohé z týchto prvkov zanikli dokonca už v stredovekej angličtine a ešte viac z nich zaniká v modernej angličtine. Napríklad slovesá v podmienovacom spôsobe a rozlíšenie medzi druhou osobou v jednotnom čísle (singulár) a v množnom čísle (plurál).

Preto je potrebné tento evolučný scenár vážne spochybníť.

Jafetské, semitské a hamitské jazyky

Ďalší problém evolucionistov sa týka nesmierne hlbokých rozdielov v štruktúre medzi základnými jazykovými skupinami. Zdá sa, že tieto skupiny nie sú navzájom spríbuznené. Je zaujímavé, že filológovia, hoci neveria záznamu o Noachovi, dlhú dobu klasifikovali jazyky na semitské, hamitské (chamitské) a jafetské podľa synov Noacha. (Poznámka prekladateľa: Synovia Noacha sa volali Sem, Cham a Jafet.). Tieto názvy (označenia) sú síce čiastočne dedičstvom tradície, avšak sekularisti v minulosti uznávali, že raná história starovekého Blízkeho východu⁶⁾ odrážala v širšom zmysle rozptýlenie národov v troch základných prúdoch, ako je to zaznamenané v 1. knihe Mojžišovej (Genezis) kapitole 10 – podľa príslušných jazykových skupín. A tak bola jafetská skupina zaradená do indoeurópskej jazykovej rodiny, semitská k jazykom Blízkeho východu a hamitská k jazykom Egypta a Afriky, pričom každá skupina sa odlišovala od ostatných.

Semitská rodina jazykov

Semitská jazyková rodina sa rozdeľuje do troch ďalších podkategórií:

▢ *Východosemitské jazyky*: akkadský a jeho dialekt. Hoci má akkadský jazyk do určitej miery spoločnú slovnú zásobu so západosemitskými jazykmi ako hebrejčina, veľká časť slovnej zásoby je odlišná, zatiaľ čo niektoré – najmä babylonský dialekt – pochádzajú zo sumerčiny⁷⁾

.

▢ *Západosemitské jazyky*: aramejský, hebrejský, moábsky, kanaánsky, fénický, ugaritský atď.

▢ *Juhosemitské jazyky*: arabský, etiópsky, palmýrsky, nabatejský

Indoeurópska rodina jazykov:

Chetitský, luwianský, palaický, sanskrit, staroperzský, klasický grécky a koiné, latinský, staroteutonický a slovanské jazyky atď. Predpokladajú sa prepojenia chetitčiny a jej dialektov s gréčtinou a ďalej s indoeurópskymi jazykmi strednej Európy, avšak podrobnosti zostávajú neisté.

Hamitské jazyky

Hamitské jazyky sú v podstate odvodené z egyptčiny (viac nižšie).

Mnohopočetné nespríbuznené jazyky

V posledných rokoch mal tento trojpramenný jazykový prúd tendenciu rozpadáť sa, keďže z tohto regiónu pochádza viac raných jazykov, ako naznačuje táto základná schéma. Na jazykovej scéne starovekého Blízkeho východu je skutočne pozoruhodný hojný výskyt nespríbuznených, avšak veľmi zložitých jazykov. To však nie je v rozpore s biblickým tvrdením, že potomkovia Jafeta, Chama a Sema sa rozšírili na zemi „každý podľa svojho jazyka“ (1. Mojžišova 10:5, 20, 31). Naopak, nachádzame presne to, čo by sme očakávali podľa príbehu o Babylonskej veži.

□

Prvý jav

Do popredia vystupujú dva javy. Tým prvým je, že všetky tieto jazyky sa objavujú na scéne v približne rovnakom čase – v polovici tretieho tisícročia pred Kristom podľa konvenčnej chronológie. Pre sekulárnych vedcov zostáva ich pôvod nejasný. Je to svedectvo náhlej rozmanitosti a raných etnických presunov týchto národov, presne tak, ako by sme to očakávali podľa záznamu v 1. Mojžišovej 11:8-9. Hlavné jazyky a jazyky skupín starovekého Blízkeho východu sú nasledovné, pričom navzájom nesúvisia (nie sú príbuzné):

□

Sumerský jazyk

Sumerčina je pôvodným jazykom Dolnej Mezopotámie. Aj keď zatiaľ z tohto jazyka rozumieme len niečo okolo 75%, obsahuje podstatné mená či slovné základy vyjadrené jednoduchou slabikou alebo dvojslabikou, k čomu sa pridávajú ďalšie slabiky. Podstatné meno môže mať desať pádov. Sloveso je v tomto jazyku veľmi zložené a môže mať celý rad predpôň a prípon. Výsledkom môže byť slovo, ktoré by sa v angličtine muselo vyjadriť dlhou frázou alebo dokonca vetou.

Elamský jazyk

Elamčina je jazyk, ktorým sa hovorilo v juhozápadnej časti Iránskej roviny. Bolo identifikované „protoelamské“ písmo, ale jeho jazyku zatiaľ veľmi nerozumieme.⁸⁾

Egyptský jazyk

Egyptský jazyk v čase faraónov bol veľmi komplexný. Platilo to aj o jeho hieroglyfickom písme⁹⁾. Z neho pochádza koptský jazyk, ktorý je neskoršou formou egyptského jazyka, ako aj celá rodina hamitských a afroázijských jazykov. Aj keď egyptčina nebola príbuzná s jazykmi semitského sveta, mnohé z týchto jazykov prevzali (vypožičali si) slová z egyptského jazyka.

Churritský jazyk

Churritčina je jazykom kráľovstva Mitanni zo zhruba 17. storočia pred Kristom.¹⁰⁾ Najskôr sa objavuje v textoch v klinovom písme koncom tretieho tisícročia pred Kristom.

¹¹⁾

Chattijský jazyk

Chattičina je najstarším jazykom Anatólie, z ktorého sa nám zachovalo len málo krátkych textov. Nesmieme si ju zamieňať s neskoršou indoeurópskou chetitčinou.¹²⁾

Kassitský jazyk

Kassitčinou hovoril ľud (národ) neznámeho pôvodu, pochádzajúci pravdepodobne z pohoria Zagros, ktorý ovládol Babylon v období po tom, ako ich prepustil chetitský kráľ Muršilis I. (v konvenčnej chronológii sa to datuje na rok 1 595 pred Kristom). Tomuto jazyku rozumieme len čiastočne pre nedostatok textov.

Etruský jazyk

Etruština je jazykom usadlíkov na území dnešného Toskánska ešte pred osídlením Rimanmi. Zdá sa, že Etruskovia sa tu usídlili počas druhého tisícročia pred Kristom. Zatiaľ čo Etruskovia prevzali grécke písmo (pôvodne fénické) začiatkom prvého tisícročia pred Kristom, samotný jazyk predchádza tento vývoj o mnoho storočí (je o mnoho storočí starší).

Jazyky údolia Indus

Písmo tejto veľmi ranej kultúry zostáva nerozlúštené a jeho jazyk neznámym. Lingvista (jazykovedec) Barry Fells sa pokúsil o jeho rozlúštenie v roku 1970. Dospel k záveru, že písmo bolo abecedné (založené na abecede) a malo 6 samohlások a 24 spoluhlások. Zatiaľ čo tento jazyk, opäť zložitý (komplexný) vo svojej štruktúre, bol očividne indoeurópsky, Fells dospel k záveru, že bol priamym predchodcom sanskritu.¹³⁾ Aj keď nie všetci prijali Fellovo rozšifrovanie, spojitosť so sanskritom mu dáva vierohodnosť.

Druhý jav

Antické (staroveké) jazyky Blízkeho východu (a starej Európy) vrátane indoeurópskych už dávno zanikli, a to až do tej miery, že viacerým jazykom, akými sú sumerčina, elamčina, churritčina, etruština, kassitčina a chattijčina dokonca dnes nedokážeme plne porozumieť, hoci z tých prvých štyroch sa nám zachovalo celkom slušné množstvo textov. Avšak je možné všimnúť si, že niečo zo slovnej zásoby z týchto starovekých jazykov prešlo do neskorších jazykov. Predovšetkým sa to týka slov chetitčiny, ktoré prevzala gréčtina a latinčina a neskôr prešli aj do jazykov západnej Európy: napr. wātar ako water (voda). Akkadské slová môžeme vystopovať buď v latinčine, alebo v arabčine a cez ne dokonca v niektorých moderných jazykoch: napr. gammalu ako camel (čava), šamaššammu ako sesame (sezam, doslovne „olej z rastliny“).

Okrem semitských, hamitských a jafetských jazykových skupín museli byť výsledkom udalosti v Bábeli aj ďalšie príznačné lingvistické skupiny, ako napríklad z východnej Európy, Ázie a Ďalekého východu. Avšak na rozdiel od raných jazykov Blízkeho východu, raná história týchto jazykov sa stratila v prachu dejín. Väčšinou z nich sa ešte stále hovorí. Ide o tieto jazyky:

□

Slovanské jazyky

Sú jazykmi východnej Európy a Ruska. Spolu s ďalšími úzko spríbuznenými baltickými jazykmi tej istej rodiny, akými sú litovčina a lotyščina, patria do východnej rodiny indoeurópskych jazykov

Uralská jazyková skupina

Zahŕňa maďarčinu, fínčinu, estónčinu a ďalšie jazyky, ktorými sa hovorí v okolí baltického regiónu, a aj východne od neho. Tieto jazyky sú však odlišné, nie sú vo vzťahu so slovanskými jazykmi.

Altajská jazyková skupina

Turečtina, mongolčina, kórejčina, japončina

□

Sinotibetská jazyková skupina

Tibetský jazyk, barmský jazyk, staročínština

Zo Sineáru do celého sveta

Podľa 1. Mojžišovej 11:2 sa zmätenie jazykov udialo v „zemi Sineáre“, ktorá sa spomína aj v 1. Mojžišovej 10:10 a 14:1. Sineár je bezpochyby Dolná (južná) Mezopotámia. Touto identifikáciou sme si istí vďaka prepojeniu na ďalšie známe mestá v tejto oblasti (1. Mojžišova 10:10) a vďaka tomu, že Sineár je cieľovým miestom (miestom určenia) pre Židov v ich vyhnanstve (exile), ako sa spomína v Danielovi 1:2.

V protiklade k tomu, čo sa dočítame v niektorých komentároch vykladajúcich 1. knihu Mojžišovu

(Genezis),¹⁴⁾ tieto rôznorodé, nezlučiteľné jazyky neboli výsledkom prirodzeného vývoja z jedného pôvodného jazyka počas toho, ako plynul čas. Naopak, pri štúdiu starovekých (antických) jazykov a ich zemepisného rozšírenia nachádzame dôkazy, ktoré sú v súlade s tým, čo opisuje 1. kniha Mojžišova: náhly, nadprirodzený Boží zásah, ktorým vznikla celá paleta veľmi komplexných (so zložitou štruktúrou) navzájom nespríbuznených jazykov. Výsledkom bol celý rad jazykov Blízkeho východu, o ktorých sme písali vyššie, ktoré sa objavili naraz v tom istom čase — v druhej polovici tretieho tisícročia pred Kristom.¹⁵⁾

Zatiaľ čo rané, veľmi komplexné jazyky Blízkeho východu, ktoré boli výsledkom udalosti okolo veže v Bábeli, zostali jazykmi, ktorými sa hovorilo počas niekoľkých storočí, väčšina z nich nakoniec vymrela. Niektoré skôr (napr. sumerčina a chattijčina), iné neskôr (napr. churritčina a etruský jazyk). Avšak ostatné jazyky (alebo ich lingvistickí potomkovia) pretrvali vďaka následnému rozptýleniu jednotlivých národov či kmeňov naprieč Áziou až po Ďaleký východ. Takými sú uralčina, altajské jazyky a sinotibetské (nazývané aj čínsko-tibetské či indočínske) jazyky, o ktorých sme hovorili vyššie. Počas toho sa v Európe, na Blízkom východe a v Afrike tri hlavné jazykové prúdy – jafetský, hamitský a semitský – skonsolidovali do troch jazykových rodín – indoeurópskej, afroázijskej a semitskej.

Záver

Keďže kniha Genezis (1. Mojžišova) opisuje skutočnú (reálnu) históriu (dejiny), čo potvrdzujú aj novozmluvní pisatelia a sám Pán Ježiš Kristus, neprekvapuje nás, že scéna na poli jazykov antického Blízkeho východu je v súlade s tým, čo opisuje kniha Genezis.

Pôvodný článok (v angličtine) „Murray Adamthwaite: The languages of babel; sa nachádza na web stránke spoločnosti Creation Ministries International (CMI), Creation 42(1):52–55, January 2020, na adrese <https://creation.com/tower-of-babel-languages>. Preložené a uverejnené so súhlasom CMI. Do slovenčiny preložila Martina Mesárošová (Solas o. z.).

Zdroje a poznámky:

1) Christiansen, M.H. and Kirby, S., Language Evolution: consensus and controversies, Trends in Cognitive Sciences 7(7):300, 2003.

2) Christiansen and Kirby, ref. 1), pp. 301–2.

3) Christiansen and Kirby, ref. 1), pp. 301–2.

4) Jean Aitchison, Language Change: Progress or Decay? 4th edition, New York: Cambridge University Press, p. 240, 2013, citing J. Greenberg, The nature and uses of linguistic typologies, International Journal of American Linguistics, 23(2):75, 1957

5) Bruce Mitchell and Fred C. Robinson, A Guide to Old English, Fifth Ed., Oxford, Blackwell, 1992, p. 62.

6) „Blízky východ“ v tomto článku používame v striktnom význame, odkazujúc na sýrsko-palestínsky región a až po Iránsku rovinu. „Stredný východ“ správne odkazuje na región od Afganistanu až po Mjanmarsko (Barmu) a „Ďaleký východ“ je Thajsko, Vietnam, Čína, Japonsko atď. Použitie výrazu „Stredný východ“ pre oblasť Palestíny, Sýrie, Mezopotámie atď. je mylným výplodom modernej žurnalistiky a politiky.

7) Huehnergard, J., A Grammar of Akkadian, Winona Lake, Eisenbrauns, pp. 599–603, 2005

8) Gragg, G.B., Less-Understood Languages of Ancient Western Asia, in Civilizations of the Ancient Near East (CANE), Vol. IV, New York, Scribner's, pp. 2162–63, 1995

9) Gardiner, A., Egyptian Grammar, 3rd Edn, Oxford, Ashmolean Museum, pp. 438, 443–542, 1957

10) Gurney sa domnieva, že zatiaľ čo churritčina bola jazykom obyvateľstva Mitanni, ríši vládla „kasta Indoárijcov“, ktorých jazyk mal príbuzné črty so sanskritom. Pozri Gurney, O.R., The Hittites, Penguin Books, p. 107, 1990

11) Edzard, D.O., Sumerian Grammar, SBL, Atlanta, p. 4, 2003; Wilhelm, G., The Hurrians, Warminster, Aris & Phillips, p. 7, 1989

12) Gurney, ref. 10, p. 101; Gragg, ref. 8, pp. 2174–76

13) Fell, J, Part 2: Barry Fells' Revolution in Deciphering Old World Scripts, 21st Century Science and Technology, Summer, p. 53, 2001

14) ako je to rozobraté v Aalders, G.Ch., Genesis, Volume I, Bible Student's Commentary Series, Engl. Tr. Zondervan, pp. 253–4, 1981

15) Musíme dať pozor a rozlišovať medzi neskorším písomne zdokumentovaným (potvrdeným) jazykom a jeho skoršou skutočnou existenciou v podobe „lingua franca“ (dorozumievací jazyk). Časový rozdiel medzi týmito dvoma môže predstavovať storočia. Obzvlášť to platí v prípade etruského jazyka a možno aj v prípade elamčiny.